

Essays on the Philosophy and History of Art

Johan Joachim
winckelman

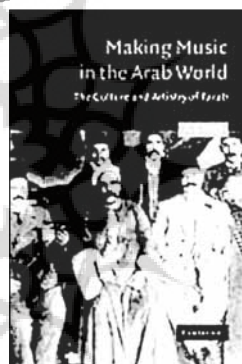
Essays on the Philosophy and History of Art
Johan Joachim winckelman and introduced by Curtis
Bowman Bristol. Thoemes Press / 2001

مقالاتی در تاریخ و فلسفه هنر یواخیم وینکلمان

اثر حاضر که مجلد دوم از مجموعه‌ی تاریخ هنر باستان می‌باشد حاوی مقالاتی در فلسفه و تاریخ هنر است. در این مجلد که با یک مقدمه‌ی صد صفحه‌ای همراه شده است سیر زندگی وینکلمان و تاریخ هنر باستان در چند بخش ارائه می‌شود. در بخش نخست خاستگاه هنر و چگونگی و دلایل متمایز بودن آن در میان ملل گوناگون مورد توجه قرار گرفته است. ابتدا هنر نزد مصریان، استروسکان و یونانیان و شباهت میان خاستگاه‌های هنر در میات ملت‌های مختلف، قدمت هنر مصر و انتقال هنر از مصریان به یونانیان، مواد قابل استفاده در ساخت پیکره‌ها، هنر جواهرتراشی و آثار آبگینه‌ای، تأثیر آب و هوا بر اندام‌های تکلم، تأثیر آب و هوا بر اندیشه‌ی ملت‌های شرقی و جنوبی و شیوه‌ی تفکر یونانیان و ... مورد توجه قرار می‌گیرد. نویسنده آن گاه در بخش دوم با اشاره به هنر مصریان، فنیقیان و ایرانیان، به سبک ابتدایی هنر مصری، سبک مصری متأخر، بخش ماشینی هنر مصری، هنر در بین فنیقیان و ایرانیان پرداخته است. بخش سوم هنر اتروسکاها و همسایگان آنها مورد توجه قرار گرفته و ضمن بررسی‌های مقدماتی به خدایان و پهلوانان در هنر اتروسکی، سبک و شیوه‌ی این هنرمندان و هنر همسایگان آنها اشاره می‌شود. مؤلف، سپس به هنر یونانیان و اصول این هنر نزد آنان، خدایان و پیکره‌های حیوانی در هنر یونانی و زیبایی الهه‌ها، و در ادامه نیز به پارچه و نوع و شکل پوشاک پرداخته و آن گاه بخش‌های ماشینی هنر یونانی را مورد توجه قرار می‌دهد. بحث ظهور و سقوط هنر یونانی و تاریخ هنر باستان در ارتباط با شرایط پیرامونی آن عصر نزد یونانیان موضوع بعدی است که به آن پرداخته می‌شود. مؤلف، سپس در رابطه با شرایط بیرونی هنر نزد یونانیان اشاره و هنر در دوره‌ی اسکندر کبیر و جانشینان بعد از او را مورد بحث قرار می‌دهد. وی، هنر یونانی نزد رومی‌ها و هنر روم در دوران قیصرها را نیز مورد توجه قرار داده است. بخش‌های بعدی نیز به یادداشت‌ها و توضیحات مربوط به لوحه‌های کتاب می‌پردازد.

معرفی

کتاب‌های خارجی

Making Music in the Arab World A.J. Racy
University Californian Pub.

موسیقی در جهان عرب ا. جی ریسی دانشگاه کالیفرنیا

مؤلف، که از محققان موسیقی قومی، نوازنده و آهنگساز است در کتاب خود تحت عنوان «ساخت موسیقی در جهان عرب» تلاش دارد تصویری مناسب از موسیقی در میان اعراب ارائه دهد و به چگونگی تأثیر موسیقی در میان ملت‌ها بپردازد. نویسنده عمدتاً بر موضوع «طرب» که مفهومی چند بعدی است و معادل مناسبی نیز در انگلیسی نمی‌توان برای آن قائل شد، تمرکز دارد. وی این نوع موسیقی را نوعی موسیقی بومی و وجدآور بومی می‌شمارد. نویسنده با ارائه‌ی مدارک و مستندات معتبر، به بررسی جنبه‌های مختلف این نوع موسیقی از جمله چگونگی یادگیری، الهام گرفتن، نقش آواز در ایجاد نشاط و سرخوشی، رابطه‌ی نوازنده و شنونده و ... پرداخته است. مؤلف ضمن توجه به متون موسیقی مختلف در کتاب نمونه‌های تنوریک دیگری را در سایر رشته‌ها از نظر دور نداشته است. کتاب به سبکی روان و قابل درک نوشته شده تا، هم متخصصان و محققان موسیقی را به کار آید و هم علاقه‌مندان به موسیقی از آن استفاده کنند.

فرش ایرانی در دایره‌المعارف ایرانیکا، جلد چهارم

دایره‌المعارف ایرانیکا در بخشی از مجلد چهارم خود، به مدخل «قالی» پرداخته است. صفحاتی که چهارده مقاله را در موضوع فرش به خود اختصاص داده است، شامل این عناوین است:

- مطالعه‌ی مقدماتی / راجر سیوری

- مواد خام و رنگمایه‌ها / جاسلین دمیچه

- فرش‌های پرزدار: شیوه‌ی بافت و ساختار / آنت ای تیگ

- فرش‌های پرزدار: طرح و نقش و نگار / آنت ای تیگ

- فرش‌های گلیمی بافت: شیوه و ساختار / سارا شریل

- فرش پیش اسلامی / کارن رابینسون

- ایران اسلامی تا عصر مغول / باربارا اشمیتز

- ایلخانیان و تیموریان / النورسیمی

- صفویان / دانیل واکر

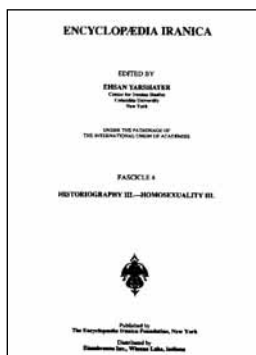
- افشاریان و زندیان / لیلادیا

- قاجاریه / آنت ای تیگ

- دوره‌ی پهلوی / ویلم فلور

- پس از پهلوی / پ. ر. فورد

- فرش‌های عشایری / سیاوش آزادی

در مقاله‌ی نخست، سیوری ابتدا به آراء فرش‌شناسان در مورد تاریخچه‌ی فرش بافی پرداخته و آن‌گاه به ترتیب به نقاشی‌های اروپایی سده‌ی پانزده تا هفده مبنی بر فرش‌های طرح ایرانی؛ مبهم بودن و دشواری شناسایی مکان و زمان بافت قالی‌های صفوی؛ کارگاه‌های قالی بافی در دوره‌ی صفویه؛ فرش بافی در عصر تیموری؛ ارسال فرش صفوی به هند گورکانی و دیگر کشورهای اروپایی؛ بررسی طرح‌های هندی با طرح‌های صفوی؛ زوال فرش بافی شهری پس از حمله‌ی افغان‌ها، رشد و توسعه‌ی قالی بافی در دوره‌ی قاجار؛ قالی بافی در کرمان در اواخر قرن سیزدهم، رنگ‌های آنیلین؛ کارگاه عمواغلی مشهد؛ و موزه‌ی فرش ایران پرداخته است.

در بحث مواد خام و رنگمایه‌ها؛ دمیچه به رنگ‌های شیمیایی و گیاهی؛ پشم و شیوه‌های ریسیدن پشم؛ تاریخچه‌ی از پرورش کرم ابریشم؛ شستن پشم قبل از رنگسازی؛ رنگمایه‌های سرخ آذربایجان و واردات رنگمایه‌ها؛ نیل و محل تولید آنها؛ تاریخچه‌ی از رنگ از دوره‌ی باستان پرداخته است.

خانم ای تیگ در دو مقاله‌ی فرش‌های پرزدار به مباحثی چون بافت قالی و قالیچه؛ گرما و دارها؛ ابزار و وسایل قالی بافی؛ روش‌های بافت؛ مهر کردن فرش؛ انواع طرح‌ها و نقش و نگارها؛ چگونگی تهیه‌ی نقشه‌ی قالی بافی و کاربردهای آن؛ طراحان و نقش‌اندازان قالی، تاریخچه‌ی از فرش‌های باستانی ایران؛ شناخت قالی‌های کتیبه‌دار صفوی و نقش و طرح آنها؛ زادگاه نقش و نگارها؛ مقایسه‌ی نقش‌های قالی‌های شهری و عشایری و روستایی؛ و نقش پرزازی دوره‌ی قاجار اشاره کرده است.

در مقاله‌ی ششم، سارا شریل به تشریح شیوه‌های بافت، گلیم، جاجیم و سوزنی می‌پردازد.

مقاله‌ی کارن رابینسون به فرش‌های پیش اسلامی پرداخته و اشاره می‌کند که از حدود پنج هزار سال قبل از میلاد در ایران بافندگی وجود داشته است. وی سپس به بحث اینکه آیا فرش پارسیک، بافت ایران است یا نه پرداخته است.

در مقاله‌ی ایران تا عصر مغول اثر باربارا اشمیتز وی بر آن است تا زمانی که مغول‌ها به ایران حمله نکرده بودند طرح و نقش فرش‌ها و پارچه‌های ایرانی یکسان بوده‌اند. اشمیتز در بخش دیگری قالیچه‌ی شیبری منسوب به فسطا را مورد بررسی قرار داده و معتقد است طرح و نقش این قالی، آثاری از بافته‌های کهن شمال شرقی ایران را به دست می‌دهد و ...

در مقاله‌ی بعدی دانیل واکر به دوره‌ی صفویه پرداخته و قالی‌های این دوره را به صورت تقدم زمانی طبقه‌بندی کرده است. ابتدا فرش‌های سده‌ی دهم هجری و سپس سده یازدهم لحاظ شده است.

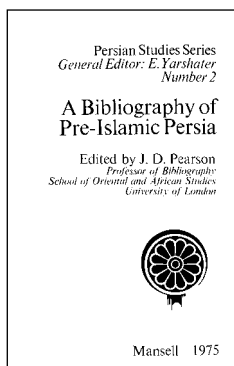
در مقاله‌ی مربوط به دوران افشاریان و زندیان، لیلادیا با پرهیز از شتابزدگی در روش‌های تحقیق درباره‌ی هنرهای ایرانی و به ویژه هنر فرش بافی بر آن است تا با ارائه‌ی اطلاعات و مدارک، نشان دهد که فرش‌های زیبایی بافته شده مربوط به دوره‌ی نادرشاه است و اقل محسوس در فرش بافی شهری و عشایری رخ نداده است.

آنت ای تیگ در مقاله‌اش در رابطه با دوره‌ی قاجار، معتقد است که در تمامی این دوره فرش بافی در بیشتر نقاط ایران تداوم داشته است.

ویلم فلور در مبحث قالی در دوره‌ی پهلوی به نکاتی همچون تشکیل شرکت فرش؛ شیوه‌ی کار فرش بافی در کارگاه‌های شهری و روستایی؛ صادرات و جایگاه بازرگانان؛ تهیه‌ی مواد اولیه بافندگان؛ آمار دارهای قالی و بافندگان میزان اشتغال در این صنعت؛ وضعیت کارگاه‌ها و قوانین مربوط به کار در این کارگاه‌ها؛ وضعیت صادرات و ...

پ. ر. فورد به مسئله‌ی صادرات پس از انقلاب و چگونگی تولید فرش و کیفیت آن و مقررات گمرکی اشاره می‌کند.

در مقاله‌ی پایانی نیز تحت عنوان فرش‌های عشایری، سیاوش آزادی به چگونگی فرش بافی در میان عشایر پرداخته و مناطق عشایری ایران و جمعیت‌های ایلی هر منطقه را مورد توجه قرار داده است.

A Bibliography of Pre-Islamic Persia Edited by Y.D. Pearson
 Advisory Council: R.N.Frye, I.Gershevitch, G.Lazard,
 G. Morgenstierne, B. Spuler, G. Tucci Mansel
 information, London.

کتاب‌شناسی ایران پیش از اسلام

کتاب‌شناسی ایران پیش از اسلام، مجموعه‌ای است غنی از منابع پیش از اسلام در زمینه‌های زبان و ادبیات، تاریخ، آداب و رسوم، اسطوره، زبان و باستان‌شناسی و ... .
 کتاب حاضر منبعی ارزشمند به شمار می‌رود که تحت سرپرستی و ویراستگی جی.دی. پیرسون و مجموعه‌ای از مشاوران همچون ا.دی. اچ. بیوار A.D.H Bivar، مکنزی D.N.Mackenzie، گرشوئچ I. Gershevitch، یارشاطر E. Yarshater و مری بویس Mary Boyce ارائه شده است. مداخل این کتاب از کتاب‌شناسی‌ها، کتابخانه‌ها از جمله کتابخانه‌ی موزه‌ی بریتانیا، مدرسه‌ی مطالعات شرقی و آفریقایی لندن، و منابع دیگر تهیه شده است. مداخل، تماماً از آثار موجود در غرب فراهم آمده و منابع اروپای شرقی را دربرنمی‌گیرد. کتاب در بخش‌های چهارگانه‌ی زبان و ادبیات، تاریخ، مذهب و هنر و باستان‌شناسی تدوین شده است. چنانچه بخش باستان‌شناسی به قسمت‌های عمومی، تاریخ هنر، و صنایع دستی شامل مجسمه‌سازی، شیشه‌گری، نساجی، سفالگری، فلزکاری، معماری، مهر و جواهرات و ... تقسیم شده است.

The Philosophy of Fine Art

Geog Wilhelm
 Friedrich Hegel

The Philosophy of Fine Art Georg Wilhelm Friedrich Hegel, Bristol, thomes Press, 2002.

فلسفه‌ی هنرهای زیبا

گئورگ ویلهلم فریدریش هگل
 انتشارات تومس، ۲۰۰۲

آنچه در تفکر هگل موضوع اساسی به شمار می‌رود، هنر زیبایی است. هگل زیبایی را یا طبیعی یا ساخته‌ی دست بشر و مصنوع می‌داند که مفاهیم معقول را به شکلی حسی در نقاشی، شعر، معماری، مجسمه‌سازی و پیکرتراشی ارائه می‌دهد. اگر هنر یونان و روم را در نظر آوریم جنبه‌ی معنوی آن بسیار قوی است، هم‌چنان که در هنر معاصر معنی بر محسوس سیطره دارد. کتاب حاضر ترجمه‌ی مجدد کتاب «استتیک» هگل است که برای نخستین بار در سال ۱۹۲۰ توسط اف.پی.بی. اونسیماستون، همراه با تعلیقات از زبان آلمانی به انگلیسی برگردانده شد و انتشارات جی بل و پسران در لندن آن را به چاپ رساند.
 در چاپ جدید، مترجم در مقدمه‌ای مبسوط به کاستی‌ها و نقاط قوت ترجمه‌های پیشین و نحوه‌ی شکل‌گیری متن اصلی به آلمانی و معایب و مزایای آن پرداخته است. به نظر وی ترجمه‌ی کتاب «فلسفه‌ی هنرهای زیبا» هگل که به صورت یک مجموعه‌ی چهارجلدی منتشر شده است، نخستین ترجمه‌ی کامل انگلیسی از سه جلد کتاب آلمانی است که در برلین به چاپ رسید.

تحولات ذوق هنری در غرب

(گرایش به اصول هنرهای آغازین)

ارنست هانس گامبریج

ترجمه‌ی محمدتقی فرامرزی

انتشارات فرهنگستان هنر، ۱۳۸۵

به سختی می‌توان گفت آن چیزهایی که حواس ما را بیش از چیزهای دیگر در برابر لذت به حرکت درمی‌آورند و در وهله‌ی نخست باشتابی بیش از چیزهای دیگر به حواس ما چنگ می‌اندازند، همان چیزهایی است که با سرعت و نوعی بی‌زاری و وازدگی از آنها فاصله می‌گیریم. راستی، زیبایی و تنوع رنگ‌های این تصاویر جدید در مقایسه با تصاویر قدیمی، چقدر تابناک‌تر است. اگرچه این تصاویر ما را در نگاه نخست مجذوب می‌کنند، اما لذت حاصل از آن‌ها دوام نمی‌آورد، در حالی که زمختی و ناپختگی نقاشی‌های کهن هم‌چنان ما را در چنگال جذابیت خود نگه می‌دارد. در خوانندگی چقدر غلتش‌ها و لرزش‌های صدا از لحن‌های خشک و جدی نرم‌تر و ظریف‌ترند. اما نه فقط افراد برخوردار از ذوق سخت‌گیرانه، بلکه توده‌ی مردم نیز در مواردی که تأثیرات مذکور زیاد تکرار شوند زبان به اعتراض می‌کشایند.

همین نکته درباره‌ی سایر حواس نیز صادق است. ما از مرهمی که رایحه‌ای بی‌نهایت شیرین و نافذ داشته باشد، در مقایسه با مرهم‌هایی که رایحه‌ای ملایم دارند، به مراتب کمتر لذت می‌بریم و حتی لامسه‌ی ما فقط از حد معینی از نرمی و سبکی خشنود می‌شود. چشایی، لذت‌گراترین حس در میان حواس آدمی است و بیش از هر طعمی به شیرینی جذب می‌شود، اما خیلی زود هر آنچه را که به حد افراط شیرین باشد، رد می‌کند و از آن متنفر می‌شود. بدین ترتیب، در همه‌ی موارد، نفرت پهلوی به پهلوی لذت حضور دارد.

سیسرون

سیسرون بر این اعتقاد بود که تمامی حواس ما مشمول گذر از ارضای احساس‌ها تا رسیدن به بی‌زاری می‌شوند. وی تمامی این هنرها را در اینجا می‌گنجد، و اگرچه از نقاشی و سپس آواز نام می‌برد، اما توجه واقعی‌اش بر هنر خطابه معطوف بوده است، چرا که هدف وی در خارج شدن از موضوع، هشدار به خواننده در قبال هرگونه تلاش برای اغوا کردن مخاطبان به کمک نمایش شفاهی است.

آنچه کتاب حاضر به آن می‌پردازد، این واقعیت است که تکامل هنرها، به صورت موازی صورت گرفته است؛ و به بیانی قرن‌های بسیاری گذشته تا هنرها توانسته‌اند به آن جذابیت آسان برای حواس ما برسند که سیسرون در مورد آنها هشدار می‌داد. جورج وازاری معتقد بود که هنرها از زمان سقوط در قرن‌های تاریک تا دوره‌ی رنسانس پرشکوه ایتالیا، پیشرفت کرده بودند. صعودی آهسته از شیوه‌ی زمخت بیزانسی‌ها تا سبک صیقل خورده و ماهرانه‌ی روزگار وی.

نویسنده با نگاه به آراء وازاری و سیسرون و فرض بر درستی آنها نتیجه‌گیری می‌کند که تکامل هنر درست در جهت مخالف تکامل ذوق هنری جریان یافته است. به گفته‌ی لاجوی و بوئر، یکی از سخت به نرم و دیگری از نرم به سخت رسید.

کتاب پیش رو حاصل چهار دهه تلاش گامبریج است. کتاب روایتی سرشار از بحث و استدلال به همراه نقل قول‌های گسترده است که نقش آفرینندگان، منتقدان و هنرمندان را در شکل‌دهی به اندیشه و متحول کردن آن به روشنی نشان می‌دهد. گامبریج با بازنگری در آثار نویسندگان عصر کلاسیک، پیشرفت این اندیشه را از احیای آن در قرن هجدهم پی می‌گیرد و به اسناد کافی در تأیید تغییرات ظریف ذوق و قضاوت هنری اشاره می‌کند که اغلب بر نقش محوری رافائل در تاریخ هنر تکیه می‌دارد. وی در فصول پایانی به موضوع انقلابی بدوی‌گرایی در قرن بیستم پرداخته و تحولات مهم ذوق هنری را تحلیل می‌کند.

کتاب در هفت فصل منتشر شده است:

اولویت‌های افلاطون؛ سلطه‌ی عنصر اعجاب‌انگیز، آرمان پیش‌ارافائلی، در جست‌وجوی معنویت؛ آزادسازی ارزش‌های صوری؛ سده‌ی بیستم؛ آغازین، به چه معنی.